

at nýtslan er meira jövn. Hvat viðvikur húsarhaldunum, so er vøksturinn har eisini rættiliga javnur. Økingin stavar serliga frá teimum húsarhaldum, sum koma aftrat hvørt ár.

Vit kunnu rokna við einum vøkstri í streymnýtisluni uppá millum 5 og 6% um árið, leggur Hjalgrim Winther aftrat.

Í alt 665 mill. kr.

— Men Hjalgrim Winther, fyrri at venda aftur til vatnorkuprojektið! Tøl sum 1,5 milliardir krónur fyrri hesa útbýgging verða nevnd. Eru hetta tøl, sum samsvara veruleikanum?

— Tað veldst sjálvandi um, hvørji sjónarmið ein leggur til grund. Eg kann bert upplýsa, at tá vit gjørdur projektið, var tað mettt at kosta tilsamans 665 mill. kr.

— Hvussu koma vit til hesi tølini?

— Sjálv vatnorkuútbýggingin varð mettt til at kosta 319 mill. kr. Hetta er fyrri byggingarbeiði, lutir og ibinding. Siðani kemur dyrtíðarregulering uppá 8,5%, um árið og vit fáa talið 521 mill. kr. Í projekтинum er so eisini roknað við einum motori til Sunds fyrri og einum til Suduroyar fyrri ialt 108 mill. kr. Við dyrtíðarreguleringini kemur hetta uppá 144 mill. kr. Tvs. samanlagt 665 mill. kr.

Lagalig figging

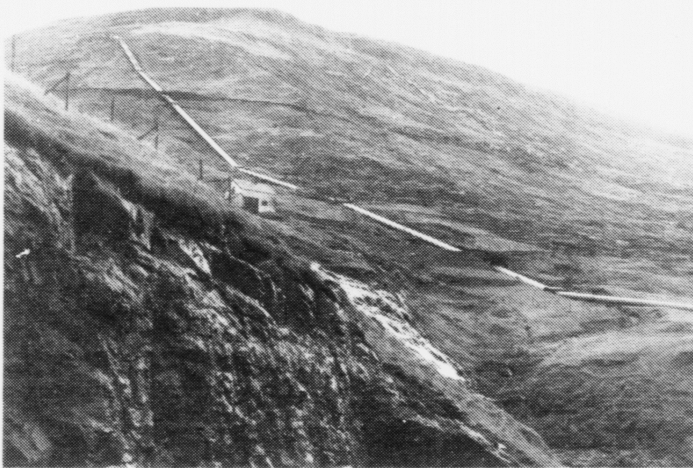
— Hvussu við figgingini?

— Hon var tann, at vit skuldu fáa tilskot frá Føroya Løgtingi uppá 10 mill. kr. um árið í 10 ár. Tað gevur 100 mill. kr. Siðani 150 mill. kr. úr löggingargrunninum fyrri Føroyar, siðani eitt valutalán uppá 8 mill., umframt eginpening uppá 315 mill. kr. Hesi tølini vóru galdandi fyrri trimum árum siðani. Í dag verða tølini sjálvandi heilt øðrvísi.

— Men hevur føroyska samfelagið ráð til eina so stóra iløgu?

— Tað veldst aftur um, hvat tað er ein vil. Lat meg nevna hetta litla dømi fyrri at gera støðuna eitt sindur meira greiða.

«Ein persónur skal byggja eini hús. Hann roknar fyrst út, hvat tey koma at kosta. Siðani er tað spurningurin, hvussu hann skal figgja húsini. Rindar hann tey kontant, fær hann kontantrabat, og húsini verða bligari. Kann hann gjalda tey uppá heilt stutta tíð, t.d. yvir 5 ár, so rindar hann ikki nógv í rentu. Tá verða tey relativ blig. Men um maðurin ikki kann rinda kostnaðin av húsunum, hvørja gleði hevur hann so av at hava bygt eini hús? Hann má

Við at útbýgja vatnorkuna gerast vit minni bundin av útheiminum

fara frá teimum. Men fekk hann nú eitt lán uppá t.d. 40 ár og fekk eina hampuliga rentu, so hevði kortini borið til at bygt. Húsini høvdu blivið dýr, men hann hevði kunna livað við teimum».

— Somuleiðis við okkara vatnorkuútbýgging.

— Her verður tó gjørt alt fyrri at villleiða fólk m.a. við himmalhøgum tølum. Spurningurin er um vit kunnu liva við at figgja eina tilika útbýgging. Tað haldi eg sjálvur, at vit kunnu. Ynskja vit eitt nýtíðmans samfelag, so mugu vit gjalda prísinn.

Tey grønu steðgaðu vatninum

— Hver heldur tú hevur skyldina av, at vatnorkuprojektið varð steðgað?

— Tað eru fyrst og fremst tey grønu — umhvøvisfólkini. Tey hava gjørt nógv fyrri at skapa ein ávísan stemning.

— Hvat við táverandi landsstýrinum?

— Landsstýrið var heldur ikki sinnað fyrri projekтинum.

— Vóru tað eisini umhvøvisørskir, sum gjørdur seg galdandi í landsstýrinum?

— Ja, hjá nokrum av

landsstýrismonnunum.

— Tað var annars ein sovorðin ósing millum fólk um hetta projektið. Eg skilji tað uppá ein máta væl, tí tað er stoytandi at hoyra, at árnar verða tiknar burtur.

— Men hugsa vit okkum nú um! Tá veðrið er av tí frægasta og fólk fer út, tá eru ongar áir. Tað er bara í illveðri at árnar eru har, og tá fer eingin út kortini. Føroyingar fara ikki gjarna út um garðarnar.

— Tað eru so kortini »frelst« fólk sum trúgva uppá, at vatnútbýgging skal forkoma øllum.

— Vil tað siga, at ein er frelstur, um ein hevur eina aðra áskoðan enn SEV?

— Nei, men tað kundi ein sjálvandi fingið burtur úr tí. Vit eru so ikki Vár harra, hóast alt. Tað er bara hetta ið eg vil átala, at ein er sannførdur um, at ein hevur 100% rætt í øllum uttan at vita rættiliga nógv um viðurskiptini kortini.

Upplýst ov litíð

— Hevur SEV tá gjørt nakað fyrri at upplýsa fólk um hesa stóru ætlan?

— Uttan iva ov litíð.

— Er tað so ikki eisini tykkara egna skyld, at

projektið varð so illa mótikið?

— Jú, kanska, men ein skal ikki gloyma, at SEV er ein svøldað fyriteka, og tað hava vit verið frá fyrsta degi. Vit hava ongantið havt teir nógvu pengarnar, og vit hava alt ov fá fólk í arbeiði.

— Áttu tað at verið sett fleiri fólk hjá SEV.

— Sum dømi kann eg nevna, at teir eru 12 mans á Sundi. Á líkandi verki í Hetlandi arbeiða 27 mans, og á einum líkandi verki á oynni Man arbeiða 48 mans.

— Vil tað siga, at tit eru undirmannaðir á Sundi?

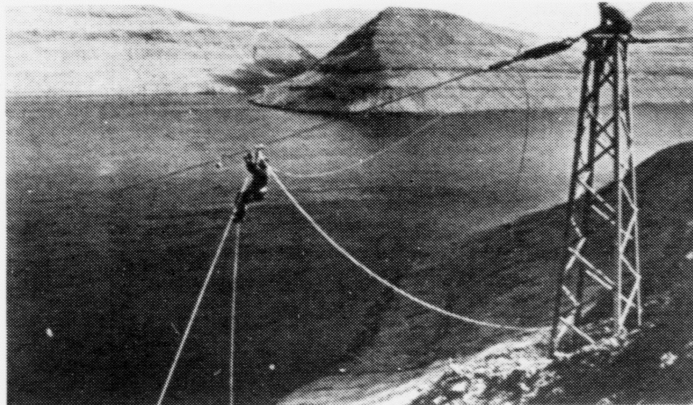
— Nei...vit klára tað, men tað er tungt at arbeiða. Soleiðis er tað við øllum hjá SEV. Sjálvur havi eg starvast her í 27 ár — og ongantið havt summarfri. Eg havi fingið jattað eitt sabbatar, so tað havi eg til góðar.

Ongantið feriu

— Hava tit í SEV kanska dugað ov illa at lata ábyrgdina til onnur fólk?

— Tað er kanska ein skeivleiki. Men til tað er at siga, at tað hevur verið sera trupult at fáa fólk

Framhald á síðu 14

Nógvar av linjunum hjá SEV eru gamlar og slitnar.

SEV-stjórin um alternativar

orkumøguleikar:

Havi mest álit á hitapumpuni

— vindmyllur loysa ikki orkusurningin

— Eg havi stórt álit á hitapumpuni, í samband við alternativar orkumøguleikar í Føroyum. Tá talan er um upphiting er tað helst hon, sum røkkur longst, sigur Hjalgrim Winther, stjóri í SEV.

Føroyar eru meir enn nakað annað land í heiminum framúr gott egnað til hitapumpur, og uttan iva liggur ein stór framtíð í júst hitapumpuni í Føroyum. (Vit fara næsta leygardag at viðgera hitapumpuna meira gjølla).

— Men hvussu við vindorkuni, spurdu vit Hjalgrim Winther!

— Vindmyllur kunnu vera eitt gott iskoyti, men tær loysa ikki okkara orkutrupulleikar. Tað er eisini eitt mark fyrri, hvat okkara linjur tola. Sjálvur haldi eg tað hevði verið best, um vit høvdu eitt net fyrri seg til vindmyllur, men hetta letur seg helst ikki gera. Vit mugu minnast til, at okkara verandi net er ov gamalt og veikt. Tað er avmarkað, hvussu nógv vindorku vit kunnu koyra inn á tað.

SEV arbeiðir annars við ymsum útrokningum í samband við at seta vindmyllur inn á netið. Hetta arbeiði er ikki liðugt enn.

— Tosað hevur verið

um at byggja út við smærri vatnverkum m.a. við at seta turbinur út í ána. Hvat heldur tú um tað?

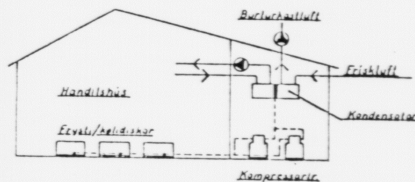
— Tað eru sett onkur tøl upp fyrri slík verk, men eg trúgvi ikki tølini halda. Tað er ikki bara at siga tað — at seta eina turbinu út í eina á. Áin er jú turr ein stóran part av árinum. Men lat meg tó siga at til ávísar minni uppgávur kann hetta møguliga loysa seg, um tað er ein maður, ið hevur stundir og áhuga at arbeiða við tí. Men tað loysir ikki okkara orkutrupulleikar. Heldur ikki vindmyllur gera tað. Tað skal nógv meira til.

— Heldur tú sparing kann loysa part av okkara orkutrupulleikum?

— Eg trúgvi ikki uppá sparing uttan so, at tað rakar teknibókina. Vit vita, hvussu tað gongur, tá vatnið verður skamtað. Øll fylla baðikørini og tæma tey so morgunin eftir.

— Eru tá aðrir alternativir møguleikar í Føroyum?

— Eg trúgvi ikki uppá aðrar alternativar orkumøguleikar her heima. Lat okkum útbýgja vatnið og siðani fáa sum mest burtur úr hitapumpuni.

Mynd 13. Kólianlegg nýtt sum hitapumpa í handilshúsi.